

BICEGEK

Kosztolányi Dezső

Ma délelőtt sok gond és nyugtalanság közepette rohan-
tam a városba, s amint ilyenkor szoktam, egyszerre
több dologra gondoltam, például arra, hogy legkedve-
sebb töltőtollam ismét csöpög, hogy borotválkozás köz-
ben ismét megvágtam az állam, hogy rekedtségem
ismét egy kezdődő, de hosszú nátha előjele, szóval,
éppen ilyen és ehhez hasonló semmiségekkel bíbelőd-
tem, melyek csak másoknak semmiségek, nekem azon-
ban korszakalkotó események, amikor egy sarkon vá-
ratlanul feltűnt az a barátom, akit átlag minden tíz esz-
tendőben látok egyszer, többnyire ilyen ideges délelőt-
tökön, az a régi jó barátom, akinek sohase jut eszembe
a neve, az a gyermekkori barátom, akiről mindössze
annyit sejtek, hogy régi, jó, gyermekkori barátom, és
hogy tegezem őt. A köztünk lévő kapcsolatot még meg-
hittebbé teszi az a körülmény, hogy neki sincs fogalma
arról, ki-mi vagyok, csak azt tudja rólam, hogy régi, jó,
gyermekkori barátja vagyok, és hogy tegez.

Vártam, vajon futni enged-e szabálytalan pályámon
kétségeimmel együtt, vagy ezúttal is megállít, s elbe-
szélget velem.

Természetesen az utóbbi történt.

Rám bámult, és így szólt:

– Te bicegsz?

– Én? – hüledeztem. – Miért?

– Úgy láttam. Az előbb, mikor szembejöttél velem,
bicegtél.

– Dehogy – tiltakoztam kézzel-lábbal. – Én nem
bicegtem. Szó sincs róla. Miért bicegtem volna?

– Úgy láttam – ismételte szilárdan.

– De ha nem bicegtem – fakadtam ki, és nevettem.

– Lehet – szólt. – Akkor tévedtem. Különben hogy
vagy?

Kifejtettem, mint általában ilyen alkalmakkor, hogy
remekül vagyok, közérzetem, egészségem, anyagi hely-
zetem pompás, vágyaim mind teljesednek, megszünye-
lítve a legvérmesebb reményeket, élek, mint ha a víz-
ben, s biztosan, elégedetten, derűsen tekintek egy ra-
gyogóbb jövőm felé.

Amint így fecsegetem, s ő belém karolva lépegetett
mellettem, észrevettem, hogy már régen nem hallgat
rám, hanem lefelé tekint a földre, és alattomosan lába-
imat vizsgálgatja. Meg is állt. Jóságosan szemembe
nézett, s ezt mondta.

Kosztolányi Dezső
(1885–1936)

– Nézd, pajtás, mondd meg, de őszintén, nem ütöt-
ted meg valahol a lábad?

– Nem én.

– Gondolkozzál.

– Hiába gondolkozom, ha nem ütöttem meg. Hová
akarsz megint kilyukadni.

– Oda, pajtás, hogy az előbb te tényleg bicegtél.
Határozottan láttam.

– Lehet – hagytam rá fáradtan és bosszúsán. – Va-
lami szórakozottság vagy hanyagság. Nem vettem
észre. Egyébként azonban sohase bicegek.

– Igazán? – kérdezte élesen és furcsán.

– Igazán hát. Sok hibám van – hadartam –, de bi-

cegni soha és sehol nem szoktam. Mondd azt, hogy a fejem olyan, mint egy krokodilé. Elismerem. Mondd azt, hogy púpos vagyok. Elismerem. Csak azt nem ismerem el, hogy bicegek, mert ez nem igaz. Erős lábam van. Egyenesen, keményen, határozottan járok. Nézd, így...

Katonalépésben meneteltem előtte a járdán, le-föl. Ő nézte egy darabig. Aztán, mint akit legkevesbé sikerült meggyőzőnöm, elmosolyodott, s vállat vont. Lányhán nyújtotta felém a kezét:

– No, szervusz.

Továbbmentem. Bevallom, most már elfogott az idegesség. Mit akart tőlem ez az örült? Miért képzelte, miért akarta mindenáron azt képzelni, hogy bicegtem, holott Isten a tanúm, hogy nem bicegtem? Micsoda benne ez az orv gyanakvás? Eleinte elhitte – legalább ezt tette –, hogy nem bicegtem, megnyugtató, mint valami gyermeket, hogy rendben van, de belül, a lelke mélyén tovább fészkelődött a sötét feltevés, hogy igenis bicegtem, hogy én bicegni szoktam, hogy én a legmegrögzöttebb bicegők közé tartozom, akik titokban, a maguk mulatságára, bűnös szenvedélyből bicegek, de

nincs bennük annyi férfias nyíltság, hogy ezt be is vallják.

Hátrafordultam.

Hát a szerencsétlen még mindig ott állt, ahol elváltunk, a sarkon, és figyelt, engem figyelt parázsló szemmel, vajon csakugyan bicegek-e. Esküszöm, hogy megszántam. Ha valakinek csak ennyi hiányzik a boldogságához, ahhoz, hogy nyugodtan éljen és aludjék, akkor kegyetlenség nem teljesíteni akaratát. Ennélfogva még tettem néhány lépést, aztán óvatosan, nem tüntetve, bicegni kezdtem, egyet, kettőt, hármat, mint aki régi hibáját próbálja takargatni, de ez – sajnos – nem sikerült neki. Most nem mertem visszasandítani. De meg vagyok győződve, ebben a pillanatban a látcsövét is kivette zsebéből, mint színházban, érdekesebb táncmutatványoknál.

Csak később néztem hátra. Akkor már ő is ellenkező irányba haladt, jókedvűen és önérzetesen.

Ezt gondolhatta magában:

„Biceg, de tagadja.”

1931